

“Em deixo dur per la literatura, no vull exercir una dictadura sobre el relat”

Guillem Frontera (Ariany, Mallorca, 1945) publica a Proa el recull de narracions *La mort i la pluja*. El text va obtenir el premi Mercè Rodoreda.

—Sovint, la primera o les primeres frases, la informació destinada a engegar el relat, queda tallada ben aviat, penjada. Per què ho feu?

—La primera frase cobra més sentit al final. És com un final: abans de començar, recapitem. No sempre és així, però quan ho és, és molt deliberat.

—Però, a vegades, tampoc no és la frase final, perquè s'acaben obrint viaranyes nous.

—Sí. Com si hi hagués un corrent principal que a cada moment en rep d'altres, i això sempre fa com uns remolins.

—I per això, a vegades, el conte va més de pressa i d'altres vegades s'atura.

—Exacte. Hi ha els ràpids i les planes, sí.

—Per tot això, el lector té més la sensació d'estar llegint una novel·la, o el fragment d'una novel·la, que no pas un relat, no?

—No sé si jo volia fer contes. Jo volia fer escrits i segurament per molts d'ells plana un cert aire de novel·la. El que em preocupava, i no sé si ho he aconseguit, és que en cap cas no quedi en el lector que això és el resum d'una altra cosa. És una obra feta en ella mateixa.

—No és una aproximació a res.

—Justa.

—Hi ha hagut espontaneïtat en la redacció de cada relat, us heu deixat anar per l'atzar?

—Jo dono molt de rol a la literatura, en el sentit que la literatura vagi avançant per ella mateixa. És clar, ha de comptar amb la teva aquiescència. Perquè les coses comencen a prendre cos quan les escrius. I s'hi van adherint impressions, records, que no havies previst i que, per tant, faran girar el relat cap a una banda o una altra. Per tant, sí que em deixo dur per la literatura. No vull exercir una dictadura sobre el relat. El relat té el seu *tempo*. L'he d'anar visitant amb naturalitat, perquè sigui ell qui avanci.

—Això també explica que el lector trobi detalls, records, situacions que no li hauria fet res trobar en altres contes.

Guillem Frontera publica a Proa el llibre de relats *La mort i la pluja*, premi Mercè Rodoreda.

—Sí, és així. El llibre, com he dit, és com un arxipèlag de contes i, per tant, els contes comparteixen moltes coses. La dificultat ha estat mirar d'aconseguir que cada relat sigui un món a part, que per ell mateix sigui intel·ligible, tot i els punts comuns amb els altres contes. Sovint estaves temptat d'explicar les mateixes coses. Com que a vegades no ho pots evitar, ho havies d'explicar d'una altra manera. I així, sobre una mateixa qüestió, més endavant, el lector sabrà una altra cosa.

—És el vostre llibre més pensat, en el sentit que heu volgut copsar un espai i un temps concrets, familiars, però ja remots, i veure fins on podíeu arribar?

—Finalment ha estat així, però no n'era conscient, al principi. Al principi, em pensava que ja ho havia dit tot. Una part d'aquest món de la memòria també l'he visitada o resolta en forma d'articles.

—Si haguéssiu de trobar una etiqueta per identificar el que us fa portar aquests relats més enllà de la crònica, quina podria ser? L'impressionisme, potser?

—L'impressionisme, més aviat, si mantenim el símil pictòric. Els detalls tenen una certa capacitat per simboltzar com s'ha viscut i com es viu, per exemple, el record de la guerra civil. Hi ha detalls que tenen un cert traç expressionista.

—Heu buscat el que tenia de singular el vostre poble?

—No. El fet mateix de crear un topònim, Alanària, ve un poc d'això, tot i que és ben pròxim a l'etimologia del meu poble.

—Queda clar que heu volgut evitar, de totes totes, el sarcasme.

—Hi ha un gran respecte pels personatges. Hi ha escriptors que s'estimen els personatges i altres, no, i jo sóc dels que els estimen, i més en aquest llibre. A mi no m'agrada riure'm dels meus personatges. Els mallorquins hem patit tanta caricatura de l'ull forà que n'estem una mica farts.

—Vàreu presentar el llibre al premi amb un títol diferent, el d'un relat, “La mar enfora”. Per què l'heu canviat?

—El títol, a la península, no funcionava. El que he escollit finalment parla de la destrucció i el renaixement alhora, o de la possibilitat que allò fructifiqui.

Lluís Bonada